

Lietuvos miškininkų sąjungos

Prezidentui p. Vidmantui Verbylai

Atsakymai į Lietuvos žaliųjų partijai pateiktus klausimus dėl partijos nuomonės apie miškų ir susijusių sferų reguliavimo perspektyvas

Vilnius

Visų pirma, leiskite nuoširdžiai padėkoti už Lietuvos miškininkų sąjungos rūpestį Lietuvos miškų ateitimi ir vykdomą veiklą, siekiant subalansuoti miškų naudojimą, užtikrinant visų miškų vykdomų funkcijų tinkamą vykdymą.

Lietuvos žaliųjų partijos (sutrump. LŽP) pamatinis ideologinis ir veiklos principas yra darnos paieška ir užtikrinimas tarp trijų viena kitai įtaką darančių sferų: tarp valstybės ir jos ekonominių interesų; žmogaus ir bendruomenių, arba visuomenės intereso; gamtos ir aplinkosaugos, poreikio išsaugoti bioįvairovę ir gyvenimui tinkamą švarią aplinką.

Remdamiesi šiuo universaliu principu, formuluojame savo nuomonę visais klausimais ir ieškome kompromisinio sprendimo, gamtos ir aplinkosaugos interesus, kaip šio „trikampio“ silpnąsias puses, nagrinėjame ypač atidžiai.

Tuo pačiu noriu pabrėžti, kad Lietuvos žaliųjų partija generuoja ir pasisako už ilgalaikę viziją ir tvarumą garantuojančius sprendimus. Tokie sprendimai neįmanomi be plataus mokslininkų, miškininkų-praktikų, visuomenės ir verslo atstovų įtraukimo į diskusiją ir priimamus sprendimus. Todėl galiu užtikrinti, kad LŽP inicijuotose diskusijose visos suinteresuotos pusės turės galimybę išsakyti savo nuomonę ir bus išklaustytos. Mūsų tikslas – Nacionalinė miškų strategija, numatanti Lietuvos miškų vystymo perspektyvas šiam šimtmečiui.

Toliau pateikiu atsakymus į konkrečius Jūsų klausimus:

1. Kaip siūlysite derinti svarbiausius XXI a. miškams keliamus uždavinius: biologinės įvairovės išsaugojimo ir klimato kaitos švelninimo, išsaugant miškų vaidmenį ekonomikoje?

Manome, kad bet kokia diskusija privalo turėti neginčijamus pagrindus, nuo kurių atsispyrus, skirtingus interesus atstovaujančios grupės galėtų diskutuoti. Miškų atveju (tiek valstybinių, tiek privačių) – tai yra statistika ir pagrindiniai miškus apibūdinantys rodikliai. Miškų žemės plotas, sukauptas medienos tūris, kirtaviečių plotas, rezervuotų nuosavybės grąžinimui miškų plotas, metinis prieaugis, amžiaus klasės ir panašūs rodikliai neturi kelti abejonių ar galimybių kritikuoti. Todėl pirmaeilis uždavinys – visapusiškas ir nepriklausomas visų miškų auditas, patikrinant ir nustatant šiuos rodiklius. Be jokios abejonės, Lietuvos miškų ir gamtos mokslų atstovai privalėtų dalyvauti tokiaime tyrime.

LŽP palaiko „žiedinės“ ekonomikos kursą, kurio dalis yra ir ateities bioekonomika, todėl neabejoja dėl labai svarbaus ir augančio miškų vaidmens ateityje. Tačiau vienareikšmiškai reikės suderinti augantį medienos poreikį su būtinybe gausinti miškus, saugoti tam tikras miškais apaugusias teritorijas, dalį miškų matyti kaip neatsiejamą gamtinio karkaso dalį. Todėl medienos tiekimas turės

būti derinamas ir su naujai veisiamais miškais, plantacinės miškininkystės vystymu, ir tam tikrų miškais apaugusių saugojamų teritorijų griežtesniu saugojimo režimu ar kirtimo būdo ribojimais.

2. **Kokia partijos pozicija dėl medienos pramonės plėtros Lietuvoje?**

Lietuvos žaliųjų partijos požiūris į pramonės, ir apskritai atsakingo verslo, plėtrą yra teigiamas, mes remiame aukštesnės pridėtinės vertės kūrimą Lietuvoje. Todėl manome, kad tvarus medienos apdirbimo verslas turėtų būti derinamas su:

- Lietuvos miškų galimybėmis tiekti tam tikrų medžių rūšių, kokybės klasių ir sortimentų medieną. Mums svarbiausia išlaikyti tvarią Lietuvos miškų plėtrą, miškų žemės ploto ir sukaupto tūrio augimą, atliepiant ir į augančius klimato kaitos iššūkius, ir į poreikį Lietuvos miškuose kurti kitokias, ne medienos tiekimo komercines veiklas (rekreacija, sveikatinimas, pažintinė ir mokslinė veikla, ir pan.)
- Galimybėmis stabdyti žaliavinės medienos eksportą iš Lietuvos. Kaip žinia, šis klausimas susijęs su Europos Sąjungos ir laisvos rinkos veikimo principus apibrėžiančiais teisės aktais, todėl turėtume išnaudoti įvairias, tame tarpe – diplomatinės ir ES lygiu veikiančias priemones, siekdami mums priimtinių susitarimų.

3. **Kurie partijos politikai imsis atsakomybę formuoti miškų politiką?**

Remigijus Lapinskas, Lietuvos žaliųjų partijos pirmininkas; Ieva Budraitė, Žaliosios politikos instituto direktorė; Vilma Gaubytė – Lietuvos biomasės energetikos asociacijos LITBIOMA direktorė; Edmundas Greimas – Lietuvos gamtos fondo direktorius; Vytautas Nekrošius – VU teisės profesorius; Dovilė Lileikienė – miškotyros ir miškininkystės specialistė. Be abejo, tikimės, kad mus konsultuos VDU Žemės ūkio akademijos Miškų fakulteto, LAMMC Miškų instituto, VU chemijos ir geomokslų (gamtos mokslų) fakulteto mokslininkai, taip pat konsultantai iš užsienio valstybių.

4. **Ką regite tobulintino valstybinių miškų valdymo modelyje?**

Valstybinių miškų reforma, vykdyta negavus nei visuomenės, nei miškininkų bendruomenės pritarimo, nesutarus dėl jos tikslų, nuvedė į susipriešinimą įvairiuose lygiuose – tiek specialistų, tiek visuomenės. Svarbiausia, kad ji nedavė lauktų ir projektuotų rezultatų: sektoriaus pelningumas kritiškai sumažėjo, patyrę miškininkai pasitraukė iš valstybinių miškų struktūros, buvo prarasti ryšiai su mokslininkais ir visuomene, labai daug pagamintos produkcijos (iškirstos medienos) supuvo ar buvo sugadinta, valstybinių miškų sektoriaus įvaizdis visuomenėje labai suprastėjo.

Manytume, kad labai svarbu padidinti struktūrinių padalinių savarankiškumą ir vadovų galimybes spręsti iškeltus uždavinius; būtina patikslinti struktūrinių padalinių teritorijas; privalu grąžinti personalinę miškininkų atsakomybę už patikėtą valstybinių miškų plotą; reikalinga aiškiai apibrėžti darbus, vykdomus savo jėgomis, ir santykius su rangovais; sudaryti sąlygas pritraukti jaunų specialistų į valstybinių miškų sistemą (tame tarpe – ir sprendžiant socialinius klausimus); padidinti žemesniojo ir vidurinio personalo darbo užmokestį; išspręsti medienos apskaitos klausimus ir vieną kartą užbaigti galimybes kaltinti „vagystėmis“ ir „neteisėtais nurašymais“.

Visa tai, ir dar daug kitų žingsnių privalo grąžinti miškininko profesijai garbę ir pagarbą.

5. **Kaip vertinate miškininkavimo rezultatus per pastaruosius 100 metų?**

Miškininkavimo patirtį per pastaruosius 100 metų vertiname vienareikšmiškai teigiamai. Sukurta profesinė bendrija, miškų mokslo ir aukštojo bei profesinio mokymo sistema, augo miškų plotai ir sukauptos medienos tūris, sukurta privačių miško savininkų konsultavimo sistema. Apmaudu, kad pastaroji valstybinių miškų valdymo reforma daugelį teigiamų pasiekimų, tradicijų atmetė, nepasiūlydama mainais nieko geresnio. Bandytas įdiegti miškų valdyme ir ūkininkavime metodus, galbūt tinkamus žemės ūkyje ar pramonėje, deja, prie gero neprivedė. Lietuvos žaliųjų partijos

tikslas – grąžinti mokslu paremtą miškininkavimo sistemą ir tradiciją valstybiniuose miškuose, pašalinant pastebėtas ydas ir piktnaudžiavimo galimybes.

6. Kaip siūlysite spręsti savaiminių jaunuolynų naikinimą? Kokia Jūsų pozicija dėl miškingumo didinimo?

„Savaiminukų“ arba „savaiminių jaunuolynų“ ne miško žemėse klausimas turėtų būti sprendžiamas keliais būdais:

- Pasiūlant žemės ūkio paskirties žemės savininkams toliau auginti mišką, pakeičiant žemės paskirtį į miško žemę ir toliau atliekant reikalingus medynų ugdymo ir koregavimo darbus;
- Išperkant tokią žemę iš savininkų ir perduodant VMU toliau vykdyti miškininkavimo darbus;
- Jei žemė išties perspektyvi tolesnei žemės ūkio veiklai (didesnis nei 40 žemės našumo balas ir pan.)- leisti naikinti jaunuolynus, panaudojant medieną biokuro gamybai (šiuo metu susiformavusi praktika)

Partijos pozicija yra miškų, plečiamų apleistų ir nederlingų žemės ūkio paskirties žemės sąskaita, naudai, tačiau, be abejo, gerbiant tokios žemės savininko apsisprendimo teisę.

7. Kaip siūlysite mažinti biurokratinę našą ūkininkaujantiems miškuose?

Miškininkavimo biurokratizavimo mažinimo klausimus spręsimė diegdami naujausias vadybos technologijas ir įtvirtindami miško savininko ar valdytojo atstovo aiškią ir konkrečią asmeninę atsakomybę už miško ploto kokybinius ar kiekinius parametrus, smulkmeniškai nekontroliuojant kasdienio darbo taktinių sprendimų.

8. Kaip siūlysite apsaugoti Lietuvos medienos ir biomasės augintojus nuo importo iš ne ES šalių?

Medienos importas iš ne ES šalių turi būti reguliuojamas tarptautinėje teisėje priimtais ir taikomais būdais. Narystė Pasaulio prekybos organizacijoje (PPO), Europos Sąjungoje leidžia taikyti tam tikras antidempingo priemones, kontroliuoti importuojamos medienos kokybę (radiologinius parametrus; invazinių vabzdžių ir kenkėjų prevenciją, ir pan.). Valstybės turimi ištekliai, įskaitant diplomatinę sistemą ir Lietuvos Respublikos narystės tarptautinėse organizacijose sistemą, turi pasitarnauti siekiant ir tokių tikslų.

9. Kaip vertinate miškų nusavinimą gamtosaugai prievartiniu būdu, tinkamai nekompensuojant nuostolių savininkams ar valdytojams?

Lietuvos Respublikos Konstitucijoje įtvirtinta privati nuosavybė yra absoliuti. Bet koks paėmimas, tame tarpe, valstybės poreikiams (įskaitant ir gamtosauginius projektus) be tinkamo, teisėto, teisingo atlygio yra negalimas. Todėl Lietuvos žaliųjų partija vienareikšmiškai pasisako už gamtosaugos ir aplinkosaugos stiprinimą, tame tarpe – ir paimant privačius žemės ar miško sklypus valstybės poreikiams, tik teisingai atlyginant savininkams už paimtą turtą ar mokant teisingas ir adekvačias kompensacines išmokas už gautinų pajamų apribojimą.

Tikiuosi, kad mūsų atsakymai pakankamai konkretūs ir aiškūs. Bet koku atveju, kaip minėjau, esame pasiruošę ir toliau tartis ir bendradarbiauti su Lietuvos miškininkų sąjunga, siekiant bendro tikslo – Lietuvos miškų klestėjimo.

Pagarbiai

Remigijus Lapinskas

Lietuvos žaliųjų partijos pirmininkas